

UNIVERSITY OF SILESIA
IN KATOWICE

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА (УКРАЇНА)
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ НАПН
УКРАЇНИ СЛЄЗЬКА АКАДЕМІЯ (ПОЛЬЩА)
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРАЦІЇ В ОПОЛЕ (ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НІГДЕ ОМЕР ХАЛІСДЕМІР (ТУРЕЧЧИНА)
УНІВЕРСИТЕТ АФЙОН КОДЖАТЕПЕ (ТУРЕЧЧИНА)
ГАМБУРЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК
(НІМЕЧЧИНА) УНІВЕРСИТЕТ КОМЕНСЬКОГО (СЛОВАЧЧИНА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У ЛОМЖІ
(ПОЛЬЩА)**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**ТЕХНОЛОГІЧНА І ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
9 травня 2024 року**

Глухів – 2024

Друкується за рішенням ученої ради Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
(протокол № 13 від 29 травня 2024 р.)

Відповідальні за випуск:

Віра КУРОК – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Людмила БАЗИЛЬ – доктор педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України;

Надія БОРИСЕНКО – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Ірина ХОЛЯВКО – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка;

Богдан ТРОПАК – асистент кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 9 травня 2024 р. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. 278 с.

У збірнику вміщено матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи». Тексти тез подано в авторській редакції.

Для вчителів трудового навчання, технологій, викладачів професійного навчання, майстрів виробничого навчання, студентів, аспірантів, науковців та всіх тих, хто цікавиться проблемами сучасної технологічної і професійної освіти в Україні.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Катерина БАБЕНКО

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАГІСТРІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....14

Голда ВІНОГРАДСЬКА

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДПП.....15

Поліна ВІКТОРОВА, Андрій ЦІНА

РОЗВИТОК СФЕРИ ПОЧУТТІВ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗА ВАЛЬДОРФСЬКОЮ ПЕДАГОГІКОЮ.....18

Лідія ГУМЕННА

ЕВОЛЮЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ: МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....20

Ірина ДРОЗІЧ

ВИКОРИСТАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....23

Наталія ДУБОВА

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....25

Володимир КОСТЕЛЬ

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ ТОРГІВЛІ.....26

Олена МОРОЗ

БЕЗПЕЧНЕ ТА ЗДОРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....27

Максим ПЕТРЕНКО

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....29

Анна ПОНОМАРЕНКО

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ КУХАРІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....30

Володимир ТОЛМАЧОВ

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ОНЛАЙН- І ОФЛАЙН- НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....31

Богдан ТРОПАК

ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....33

Борис ШЕВЕЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....	35
--	----

СЕКЦІЯ 2

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Тетяна ГЕРЛЯНД ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.....	36
--	----

Андрій КАЛЕНСЬКИЙ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ.....	38
---	----

Олександр РОМАНЮК, Оксана РОМАНЮК, Ніна ВЕЛИЧКО ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ.....	39
---	----

Надія БОРИСЕНКО СУТНІСТЬ ТА ЕТАПИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.....	42
---	----

Тетяна ГАЗУКА ЗАСОБИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ З ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ.....	43
---	----

Людмила ГАПОН-БАЙДА, Тетяна ДЕРКАЧ АНАЛІЗ ЗМІСТУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ.....	45
--	----

Артем ЗАЇКА ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ – СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	47
---	----

Світлана ЗАСЛАВСЬКА ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЇ.....	49
--	----

Тетяна КОНДРАТЕНКО, Світлана БІРЮКОВА, Юлія СУКАЧ ГРАФІЧНИЙ РЕДАКТОР ADOBE PHOTOSHOP У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	51
--	----

Анна КЛЕМЕНТЬЄВА, Алла ПРИГОДІЙ ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ.....	54
---	----

Роман КУЗНЕЦОВ ІННОВАЦІЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ»).....	56
---	----

Павло МАРУШКО	
----------------------	--

Перевірка знань студентів з харчових технологій онлайн може бути ефективною за допомогою різних інструментів та методів, наприклад, надання студентам кейсів або завдань, де вони повинні застосувати свої знання до реальних ситуацій в галузі харчових технологій, допомагає перевірити їхню практичну компетентність. Використання віртуальних лабораторій дозволяє студентам вирішувати завдання та проблеми, які вони можуть зустріти в реальному житті на виробництві. Виконання студентами проєктів або підготовка презентації на теми з харчових технологій дозволяє перевірити їхні знання та уміння застосовувати їх на практиці. Оцінка практичних навичок також може здійснюватися через відео. Використання опитувань та онлайн-дискусій для перевірки розуміння концепцій, принципів та теорій харчових технологій. Ці та інші підходи можна комбінувати для створення різноманітних та цікавих способів перевірки знань студентів з харчових технологій у форматі онлайн-навчання.

Список використаних джерел

1. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень, галузь знань 01 – Освіта / Педагогіка, спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/11/20/015_profesiyna_osvita_mahistr.pdf
2. Савонова О. Методичні вказівки для викладачів по роботі з системою дистанційного навчання НУЧК імені Т. Г. Шевченка (на базі платформи дистанційного навчання Moodle 3.17). Частина II. Чернівці, 2023. 28 с.

Людмила Гапон-Байда,
*аспірантка кафедри професійної освіти в сфері
технологій та дизайну Київського національного
університету технологій та дизайну
(м. Київ, Україна)*

Тетяна Деркач,
*д-р пед. наук, професор, декан
факультету хімічних та біофармацевтичних технологій
Київського національного університету технологій та дизайну
(м. Київ, Україна)*

АНАЛІЗ ЗМІСТУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

023 ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ

Необхідність для майбутніх фахівців уже в найближчі роки працювати в умовах сталого розвитку суспільства формує певне середовище в соціальному, екологічному та економічному плані. Це визначає певні вимоги, які повинні бути враховані в підготовці фахівців. Для успішного функціонування на ринку праці необхідно забезпечити здобувачів освіти відповідними знаннями та навичками, причому важливим є дотримання їх певної комбінації та рівномірного розвитку.

Так, майбутні фахівці творчих спеціальностей мають одночасно володіти науковою, творчою та технологічною складовою професійної діяльності. Поєднання даних аспектів значною мірою відбувається під час проєктування продукту праці у процесі навчання [1; 3]. Кожна складова відповідає певному етапу проєктування та, у свою чергу, формує необхідні навички у студентів для майбутньої професії. Наприклад, наукова складова передбачає пошуково-дослідницьку роботу, аналіз, формування завдань. Творча складова пов'язана з креативним підходом до вирішення професійної проблеми. Технологічна складова полягає в реалізації задуму за допомогою технології створення певного продукту праці. Актуальним та необхідним є одночасний та рівномірний розвиток у майбутніх фахівців творчих спеціальностей усіх трьох складових.

Водночас постає проблема, яким чином визначити рівномірність розвитку трьох складових або оцінити наявність умов для одночасного та рівномірного їх розвитку. Припускаємо, що швидкість та рівномірність розвитку визначається наявністю, кількістю та мірою досягнення програмних результатів навчання (ПРН), які закладені в основу освітньо-професійної програми (ОПП).

Мета дослідження полягає в з'ясуванні сучасного стану нормативного забезпечення розвитку трьох аспектів проєктної компетентності в здобувачів освіти за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація на основі аналізу змісту затвердженого стандарту вищої освіти, ОПП власної розробки вишів та відповідних освітніх компонентів (ОК).

Сучасний стан підготовки фахівців за спеціальністю 023 [2] розглянуто на прикладі трьох ЗВО, а саме Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (КДАДПМД) та Львівської національної академії мистецтв (ЛНАМ).

Аналіз ПРН, що відображають різні аспекти, проводився на двох рівнях. Перший – це рівень ОПП, де розглядалися ПРН, закладені у відповідному освітньому стандарті, з невеликим додатком очікуваних результатів (якщо такі є), які ЗВО має право додавати до стандарту за рахунок автономії. У КНУТД розглянуто профіль ОПП «Цифрове мистецтво» (факультет мистецтв і моди), в КДАДПМД – ОПП «Декоративно-прикладне мистецтво» (факультет декоративно-прикладного мистецтва), в ЛНАМ – ОПП «Художній текстиль» (факультет декоративно-прикладного мистецтва). Такий підхід дозволив оцінити наявність умов для одночасного розвитку трьох складових професійної діяльності, які закладені в ОПП різних творчих спеціальностей у розглянутих навчальних закладах.

Другий рівень – це рівень викладання дисциплін професійної спрямованості у досліджених ЗВО. Стандартизовані для даної спеціальності ПРН підкріплюються закладеними тими чи іншими результатами навчання в силабусах дисциплін професійного спрямування. Це відкриває можливість для викладачів ЗВО скоригувати акценти між різними аспектами діяльності на власний розсуд. Тим самим вони мають можливість підсилити або послабити опанування різних складових діяльності.

Проведений аналіз змісту ПРН показав, що деякі ПРН відображають засвоєння лише однієї складової професійної діяльності, а інші – одразу дві чи три складових. Варіація належності ПРН по аспектах була різною. Наприклад, науково-творча, науково-технологічна, наукова, творча, творчо-технологічна, технологічна та змішана.

Отримані результати аналізу розподілу ПРН спеціальності 023 між окремими складовими професійної діяльності наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл ПРН спеціальності 023, визначених в ОПП, з урахуванням ОК між аспектами професійної діяльності

У відсотках	КНУТД ОПП	КНУТД ОК	КДАДПМД ОПП	КДАДПМД ОК	ЛНАМ ОПП	ЛНАМ ОК
Наукова	23.3%	27.6%	25.9%	23.5%	22.2%	28.9%
Творча	30.9%	24.8%	28.8%	31.0%	26.5%	25.2%
Технологічна	45.8%	47.6%	45.3%	45.5%	51.3%	45.9%

Наведені результати свідчать про те, що технологічна складова домінує у всіх ЗВО на рівні 45.3–51.3%. Отриманий результат добре корелює із загальними принципами освіти, коли на рівні бакалаврату більше уваги приділяється саме вивченню технологічних основ майбутньої професії, а на рівні магістратури – більше уваги надається вмінню аналізувати та творити, тобто саме компонентам, які можна прирівняти до наукових та творчих. Але для підготовки конкурентоспроможного та висококваліфікованого фахівця творчих спеціальностей все ж є важливим рівномірний розвиток трьох складових саме на рівні бакалаврату. Оскільки не всі студенти вступають до магістратури. Таким чином, після бакалаврату на ринок праці має вийти вже сформований фахівець, готовий до професійної діяльності.

Більш детальні результати по співвідношенню внесків окремих ПРН та ОК ОПП вишів до різних аспектів наведено на рис. 1. Для ясності, у кожному випадку за одиницю (1) було прийнято показник творчого компонента ПРН. У такому випадку показники інших складових були або менше, або більше одиниці, даючи кількісну оцінку, наскільки компонент або поступається, або переважає творчий.

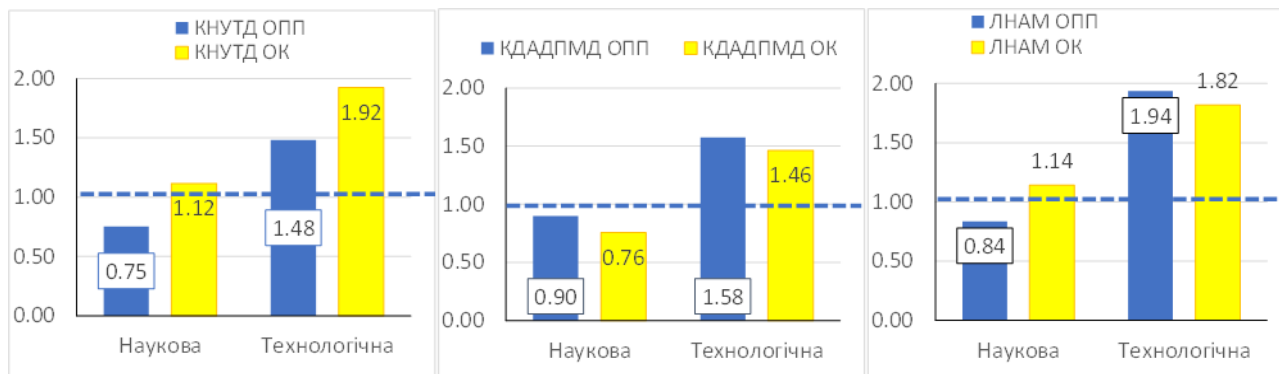

Рис. 1. Відносний розподіл ПРН та ОК спеціальності 023, визначених в ОПП, між складовими професійної діяльності по відношенню до показника творчого аспекту

Порівняння результатів на основі ОПП з результатами, що враховують зміст силабусів, дозволяють оцінити вплив ЗВО на досліджуваний аспект. Із наведених результатів на рис. 1, беручи до уваги лише ОПП, можливо зробити декілька висновків: 1) Показник технологічної складової перевищує внесок творчої, а також він збільшується від КНУТД (показник у 1,48) до ЛНАМ (1,94). 2) У всіх ЗВО показники наукової складової поступаються творчій, варіюючись в межах 0,75–0,90.

Розгляд змісту силабусів (ОК вишів на рис. 1) значно змінює загальну картину результатів: 1) Корекції ЗВО КНУТД та ЛНАМ через зміст силабусів призвели до зростання ролі наукової складової вище рівня творчої в межах 1,12–1,14 та росту показника технологічної складової (1,82–1,92). 2) Для КДАДПМД частка наукової складової понизилася нижче рівня творчої до 0,76 та нижче закладеної частки ОПП (0,9). Частка технологічної складової підвищилася за рівень творчої, але знизилась (1,46) у порівнянні з часткою ОПП (1,58).

Висновки. Аналіз ПРН, закладених в освітній стандарт спеціальності 023 та додаткових ПРН, внесених ЗВО, показав, що технологічна складова значно домінує у всіх досліджених вишах у межах 1.48–1.94; наукова – навпаки має низькі показники на рівні 0.75–0.90. Корекції викладачів КНУТД, ЛНАМ через зміст силабусів вплинули на зростання технологічної (на рівні 1.82–1.92) та наукової (1.12–1.14) складової відносно творчої, а викладачів КДАДПМД – навпаки погіршили. Отже, за рахунок внесення змін у зміст ОК університети можуть суттєво впливати на розподіл впливу ПРН між трьома аспектами проєктної компетентності здобувачів освіти спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація та досягнути рівномірного їх розвитку.

Список використаних джерел

1. Ніколаєва Т. В., Ніколаєва Т. І. Роль активних засобів навчання в розвитку творчих здібностей студентів-дизайнерів у етноп просторі. *Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст*. 2014. Кн. 1. С. 350–353.
2. Шуліка В. В., Печенюк Т. Г., Касьяненко Т. А. та ін. Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» від 24.05. 2019 р. № 725. Київ : МОН України, 2019. 16 с.
3. Derkach T. M., Bilianska M. M., Yaroshenko O. G. Project-based learning as an approach to enhance ecological component in professional education. *Educational Technology Quarterly*. 2023. Vol. 4. P. 481–497. URL: <https://doi.org/10.55056/etq.638> (date of access: 02.04.2024).

Артем Заїка,
доктор філософії, викладач
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»
(м. Глухів, Україна)